



Veselības un darbspēju
ekspertīzes ārstu
valsts komisija

PUBLISKAIS GADA PĀRSKATS

2025

Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisija

2026

SAĪSINĀJUMU SARAKSTS

ANM - Atveseļošanas un noturības mehānisms

CSDD - Ceļu satiksmes drošības direkcija

DAGR - Datu izplatīšanas un pārvaldības platforma

DNL – darbnespējas lapas

EIS – Elektronisko iepirkumu sistēma

ESF – Eiropas Sociālais fonds

ESF+ projekts – Eiropas Savienības kohēzijas politikas programmas 2021.-2027.gadam

Eiropas Sociālā fonda plus pasākuma projekts Nr.4.3.6.2/1/23/l/001 "Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas darbības efektivitātes un kvalitātes uzlabošana"

IIS – Invaliditātes informatīvā sistēma

Invaliditātes ekspertīze - prognozējamās invaliditātes un invaliditātes ekspertīze

KAN - Klientu apkalpošanas nodaļa

Komisija – Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisija

LM - Labklājības ministrija

LM IAD - Labklājības ministrijas Iekšējā audita departaments

LM PDPD - Labklājības ministrijas Personāla un dokumentu pārvaldības departaments

MK – Ministru kabinets

MVKN – Metodiskās vadības un kontroles nodaļa

RSU - Rīgas Stradiņa universitāte

VARAM – Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrija

VAS - Valsts administrācijas skola

VSAA – Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra

1. PAMATINFORMĀCIJA

1.1. KOMISIJAS JURIDISKAIS STATUSS, STRUKTŪRA

Komisijas juridisko statusu, funkcijas, uzdevumus, kompetenci, tiesības un tiesiskuma nodrošināšanas kārtību nosaka MK 2011.gada 26.aprīļa noteikumi Nr.315 "Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas nolikums".

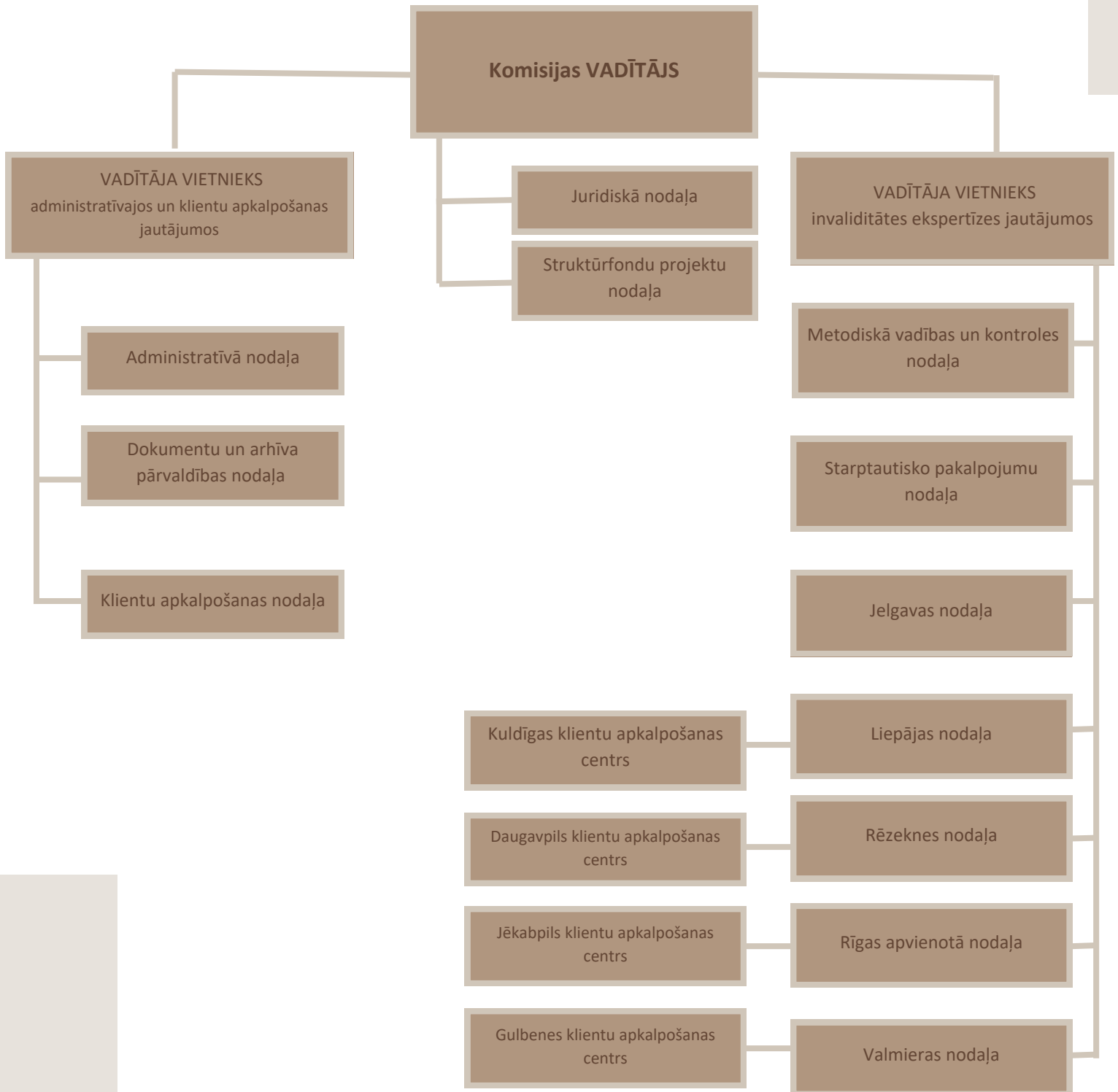
Komisija ir labklājības ministra pakļautībā esoša tiešās pārvaldes iestāde, kuras pamatfunkcija ir veikt invaliditātes ekspertīzi Invaliditātes likuma 7.panta pirmajā un otrajā daļā noteiktajām personām.

Komisijas struktūra, darba organizācija, Komisijas vadītāja, vadītāja vietnieku, ierēdņu un darbinieku (turpmāk – nodarbinātie) kompetence, tiesības un pienākumi noteikti Komisijas reglamentā.

Lai nodrošinātu Komisijas sniegto pakalpojumu pieejamību visiem Latvijas iedzīvotājiem, iesniegumu izskatīšana invaliditātes ekspertīzei organizēta sešās nodaļās (Rīgas apvienotā nodaļa, Jelgavas nodaļa, Liepājas nodaļa, Rēzeknes nodaļa, Valmieras nodaļa un Starptautisko pakalpojumu nodaļa) un četros klientu apkalpošanas centros (Rīgas apvienotās nodaļas Jēkabpils klientu apkalpošanas centrs, Valmieras nodaļas Gulbenes klientu apkalpošanas centrs un Rēzeknes nodaļas Daugavpils klientu apkalpošanas centrs, Liepājas nodaļas Kuldīgas klientu apkalpošanas centrs) (Attēls Nr.1.).

Vadības un pamatdarbības atbalsta funkcijas - klientu apkalpošanu, administratīvo, saimnieciskā nodrošinājuma, finanšu, tiesvedības un juridisko atbalstu - Komisijā nodrošina piecas nodaļas (Klientu apkalpošanas nodaļa, Administratīvā nodaļa, Dokumentu un arhīva pārvaldības nodaļa, Juridiskā nodaļa, Struktūrfondu projektu nodaļa (Attēls Nr.1.)). Grāmatvedības uzskaites, personālvadības, iekšējā audita atbalsta funkcijas ir centralizētas Labklājības ministrijā. Informācijas tehnoloģiju administratora atbalsta funkcijas daļēji nodrošina VSAA Informācijas tehnoloģiju departaments.

Komisijas struktūrshēma



1.2. KOMISIJAS DARBĪBAS VIRZIENS, MĒRĶI

Komisijas darbības virziens – invaliditātes ekspertīzes veikšana personai funkcionēšanas ierobežojuma pakāpes izvērtēšanai un darbības zaudējuma noteikšanai.

Darbības virziena mērķis – profesionāla un objektīva funkcionēšanas ierobežojuma izvērtēšana un kvalitatīvu, klientam saprotamu administratīvo aktu izdošana par invaliditātes noteikšanu un tiesībām uz noteiktiem invaliditātes seku mazināšanas pasākumiem.

1.3. KOMISIJAS DARBĪBAS STRATĒGIJAS PRIORITĀTES UN MĒRĶI

VIENOTA PIEEJA – VIENOTI PROCESI



Pilnveidots un efektīvs invaliditātes novērtēšanas process



Pilnveidota IIS – efektīvs invaliditātes ekspertīzes process



Stiprināta izpratne par funkcionēšanas novērtēšanas būtību invaliditātes novērtēšanas procesā

DARBINIEKU IZAUGSME – PROFESIONĀLS, KOMPETENTS UN TOLERANTS DARBINIEKS



Stiprināta darbinieku kapacitāte un sekmēta darba procesu efektīvēšana



Pilnveidota analītiskā kapacitāte



Attīstīta zināšanu pēctecība pieredzes nodošanā

KLIENTCENTRĒTS UN PROAKTĪVS PAKALPOJUMS SABIEDRĪBAI



Īstenota vienota informācijas sniegšana personām invaliditātes noteikšanas gadījumā



Pilnveidotas e-lietotnes



Pilnveidota un paplašināta datu nodošana



2. FINANŠU RESURSI UN DARBĪBAS REZULTĀTI

2.1. FINANŠU RESURSI UN TO IZLIETOJUMS

Saskaņā ar likumu "Par valsts budžetu 2025. gadam un budžeta ietvaru 2025., 2026. un 2027. gadam" un Finanšu ministrijas 2025. gada rīkojumiem, Komisijas darbības nodrošināšanai pārskata gadā kopumā piešķirti finanšu līdzekļi 4 835 399 euro apmērā. Izdevumu faktiskā izpilde 2025. gadā bija 4 684 140 euro jeb 96,9 % no plānotā.

1. Valsts budžeta programmas 05.00.00 "Valsts sociālie pakalpojumi" apakšprogrammā 05.62.00 "Invaliditātes ekspertīžu nodrošināšana" Komisijai piešķirts finansējums izdevumu segšanai 2025.gadā 4 351 346 euro apmērā (Tabula Nr.1).

Tabula Nr.1

Apakšprogrammā 05.62.00 "Invaliditātes ekspertīžu nodrošināšana" Komisijai piešķirtais finansējums

Finansiālie rādītāji	2024.gada faktiskā izpilde	2025.gads	
		apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
Resursi izdevumu segšanai	4 163 323	4 351 346	4 301 923
dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	4 163 323	4 351 346	4 301 923
Izdevumi - kopā	4 163 323	4 351 346	4 301 923
uzturēšanas izdevumi	4 162 123	4 351 346	4 301 923
kārtējie izdevumi	4 161 913	4 351 256	4 301 833
subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	210	90	90
kapitālie izdevumi	1 200	0	0
Finansiālā bilance	0	0	0

*Avots: likums Par valsts budžetu 2025. gadam un budžeta ietvaru 2025., 2026. un 2027. gadam

Komisija piešķirtos finanšu līdzekļus 2025. gadā izlietoja atbilstoši apstiprinātajiem pamatbudžeta programmu, apakšprogrammu, pasākumu resursu izdevumu segšanai (ieņēmumu) un plānoto izdevumu tāmēm un finansēšanas plāniem, lai pārskata periodā nodrošinātu Komisijas funkciju veikšanu. Salīdzinot ar iepriekšējā gada atbilstošā pārskata perioda izpildi, izdevumi palielinājušies par 188 023 euro jeb 4,5 %.

Izdevumu pieaugumu 2025. gadā, salīdzinājumā ar 2024. gadu, ietekmēja VAS "Latvijas pasta" pasta pakalpojumu tarifu celšana, kā rezultātā ievērojami pieauga izdevumi pasta pakalpojumiem, un Komisijas nomāto telpu nomas maksas palielināšanās.

Savukārt Elektronisko iepirkumu sistēmā iegādātas preces un pakalpojumi par kopējo summu 107 904 euro ar PVN (neieskaitot ESF+ un ANM projektu ietvaros iegādātās preces un pakalpojumus).

2. Valsts budžeta programmas 63.00.00 "Eiropas Sociālā fonda projektu un pasākumu īstenošana" apakšprogrammas 63.08.00 "Eiropas Sociālā fonda Plus (ESF+) projektu un pasākumu īstenošana (2021-2027)" ietvaros īstenots Eiropas Savienības kohēzijas politikas programmas 2021.–2027. gadam 4.3.6. specifiskā atbalsta mērķa "Veicināt nabadzības vai sociālās atstumtības riskam pakļauto cilvēku, tostarp vistrūcīgāko un bērnu, sociālo integrāciju" 4.3.6.2. pasākuma "Atbalsta pasākumi Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas klientu apkalpošanas efektivitātes un kvalitātes uzlabošanai, speciālistu profesionālo spēju, invaliditātes informatīvās sistēmas procesu un funkcionalitātes pilnveidei" ESF+ projekts ar kopējo piešķirto finansējumu izdevumu segšanai 2025. gadā 243 672 euro apmērā (Tabula Nr.2).

ESF+ projekta ietvaros pārskata periodā izlietots finansējums 228 575 euro, jeb 93,8 % no plānotā.

ESF+ projekta īstenošanas periods ir no 2022. gada 9. jūnija līdz 2025. gada 31. decembrim jeb 43 mēneši.



Tabula Nr.2

Apakšprogrammā 63.08.00 "Eiropas Sociālā fonda Plus (ESF+) projektu un pasākumu īstenošana (2021-2027)" Komisijai piešķirtais finansējums

Finansiālie rādītāji	2024.gada faktiskā izpilde	2025.gads	
		apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
Resursi izdevumu segšanai	255 126	243 672	243 672
dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	255 126	243 672	243 672
Izdevumi - kopā	204 602	243 672	228 575
uzturēšanas izdevumi	203 416	193 722	187 495
kapitālie izdevumi	1 186	49 950	41 080
Finansiālā bilance	50 524	0	15 097

*Avots: likums Par valsts budžetu 2025. gadam un budžeta ietvaru 2025., 2026. un 2027. gadam

3. Valsts budžeta programmas 74.00.00 "Atveseļošanas un noturības mehānisma (ANM) projektu un pasākumu īstenošana" apakšprogrammas 74.06.00 "Atveseļošanas un noturības mehānisma (ANM) projekti un pasākumi" ietvaros īstenoti Komisijas:

-  - projekts Nr. 2.1.2.1.i.0/1/23/I/VARAM/005 "Nacionālā digitālo pakalpojumu koplietošanas centrālā platforma klientcentrētiem un proaktīviem e-pakalpojumiem sabiedrībai (Latvija.lv)". 2025. gadā projekta ietvaros Komisija uzsāka mākslīgā intelekta risinājuma izstrādi un integrēšanu Latvija.lv profilētas informācijas un proaktīvu pakalpojumu piedāvāšanai Komisijas e-lientotnēm, meklētāja inteligences pilnveidošanu un profilēta lietotāja moduļa izveidi, kā arī Valsts vienotā reģistra pilnveidi un lietotāju pārvaldības pilnveidi;
-  - projekts Nr. 2.1.3.1.i.0/1/23/I/VARAM/004 "Vienotā datu koplietošanas platforma publiskā sektora un tautsaimniecības datu koplietošanai nacionāli un Eiropas datu telpas ietvaros, t. sk. ieviešot risinājumus datu depersonalizācijai, kā arī personas pārvaldītai un kontrolētai datu koplietošanai".



- projekts Nr. 2.1.3.1.i.0/1/23/I/VARAM/004 "Vienotā datu koplietošanas platforma publiskā sektora un tautsaimniecības datu koplietošanai nacionāli un Eiropas datu telpas ietvaros, t. sk. ieviešot risinājumus datu depersonalizācijai, kā arī personas pārvaldītai un kontrolētai datu koplietošanai". Projekta ietvaros 2025. gadā uzsākta DAGR pilnveides nodrošināšana atbilstoši lietotāju vajadzībām, tostarp atsevišķas saskarnes izveide datu nodošanai un papildu datu lauku izstrāde Komisijas pārziņā esošajā Invaliditātes informatīvajā sistēmā, lai datu ņēmēji saņemtu pilnvērtīgus un kvalitatīvus datus no DAGR.

ANM projektu ietvaros pārskata periodā izlietots finansējums 93 037 euro, jeb 51,7 % no plānotā (Tabula Nr.3).

Tabula Nr.3

Apakšprogrammas 74.06.00 "Atvесеjošanas un noturības mehānisma (ANM) projekti un pasākumi"
Komisijai piešķirtais finansējums

Finansiālie rādītāji	2024.gada faktiskā izpilde	2025.gads	
		apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
Resursi izdevumu segšanai	0	179 878	179 878
dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	0	179 878	179 878
Izdevumi - kopā	0	179 878	93 036
uzturēšanas izdevumi	0	8 573	6 837
kapitālie izdevumi	0	171 305	86 199
Finansiālā bilance	0	0	86 842

*Avots: likums Par valsts budžetu 2025. gadam un budžeta ietvaru 2025., 2026. un 2027. gadam

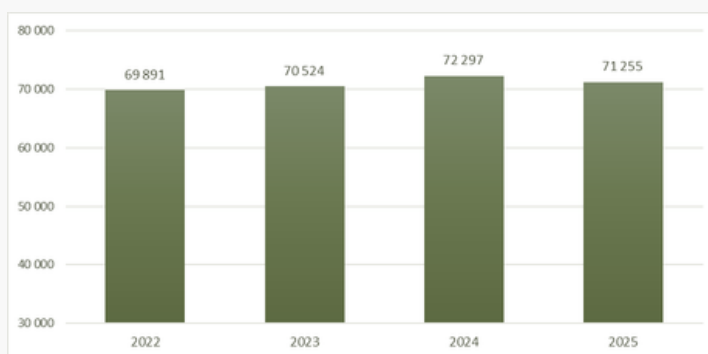
4. Valsts budžeta programmas 97.00.00 "Nozaru vadība un politikas plānošana" apakšprogrammā 97.02.00 "Nozares centralizēto funkciju izpilde" Komisijai piešķirts finansējums izdevumu segšanai 2025. gadā 65 561 euro apmērā. Pārskata periodā finansējums apgūts pilnībā.

2.2.DARBĪBAS REZULTĀTI UN SNIEGTIE PAKALPOJUMI

Pārskata periodā Komisija turpināja nodrošināt tai noteikto funkciju izpildi un pakalpojumu sniegšanu sabiedrībai.

Augstais iesniegumu skaits 2025. gadā Komisijā saglabājās stabilā līmenī un turpināja radīt būtisku noslodzi gan klientu apkalpošanas procesā, gan ekspertīžu veikšanā un lēmumu pieņemšanā. (Attēls Nr.2)

Saņemto iesniegumu invaliditātes ekspertīzei izmaiņas 2022.-2025.gadā, skaits



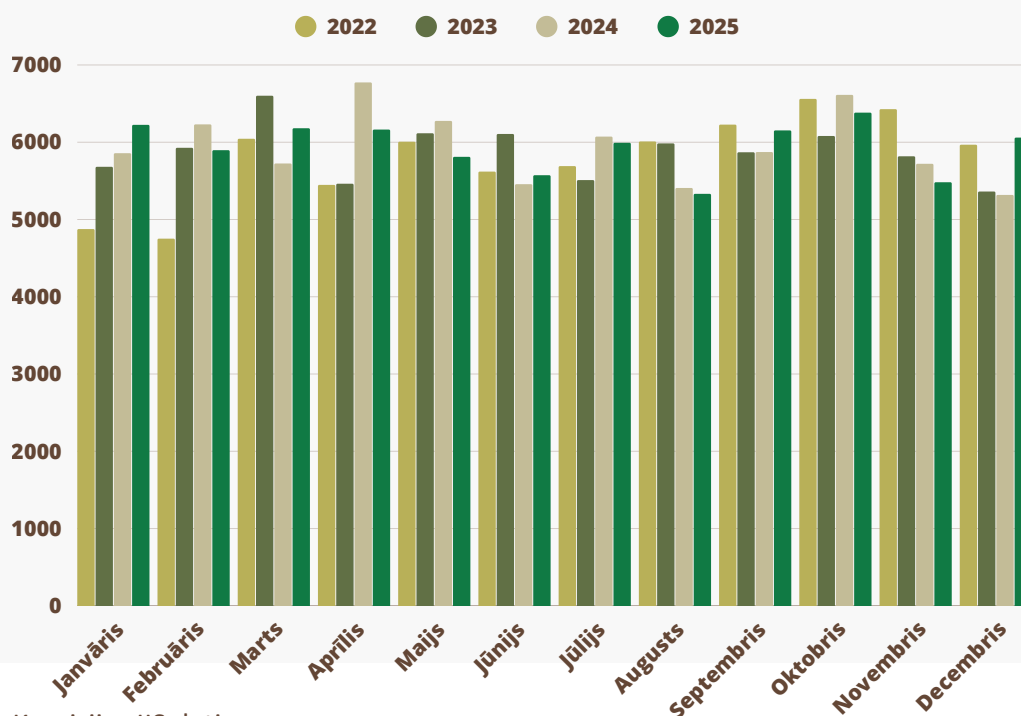
*Avots: Komisijas IIS dati

Komisijā 2025. gada 12 mēnešos kopumā tika saņemti 71 255 iesniegumi invaliditātes ekspertīzei (2024. gadā - 72 297 iesniegumi). Augstākais iesniegumu skaits bija vērojams oktobra mēnesī - 6 383 iesniegumi. (Attēls Nr.3). Pārskata periodā vidēji mēnesī tika saņemti 5 938 iesniegumi (Attēls Nr.3). Pārskata periodā saglabājās augsts klātienē un pa pastu iesniegto dokumentu īpatsvars, kas būtiski ietekmēja klientu apkalpošanas speciālistu noslodzi, jo papildus iesniegumu reģistrēšanai bija jāveic arī dokumentu apstrāde. Elektronisko iesniegumu īpatsvars pieaug, vērojama pakāpeniska valsts pārvaldes pakalpojumu portāla latvija.lv Komisijas e-pakalpojumu "Iesniegums VDEĀVK par invaliditātes ekspertīzes veikšanu", "Iesniegums invaliditātes ekspertīzes lēmuma apstrīdēšanai" un "Atkārtotas invaliditātes apliecības izsniegšana" (turpmāk - e-lietotnes) izmantošanas pieauguma tendence, ko ietekmēja e-lietotņu pilnveide, padarot tos ērtāk lietojamus un izmantojamus. Sabiedrības digitālo prasmju attīstība veicina e-adrešu aktīvāku izmantošanu.

Rezultatīvo rādītāju tabulā redzams, ka Komisija pārsniedz noteiktos rādītājus, jo tās sniegtie pakalpojumi ir atkarīgi no pieprasījuma (Tabula Nr.4)

Attēls Nr.3

Iesniegumu skaits pa mēnešiem/gadiem



*Avots: Komisijas IIS dati

Komisijas pamatdarbību raksturojošie rezultātīvie rādītāji 2025. gadā

Komisijas pamatdarbību raksturojošie rezultātīvie rādītāji 2025.gadā				
Rezultāta formulējums	Rezultatīvais rādītājs	Rezultatīvā rādītāja skaitliskā vērtība		
		Plānotais	Izpilde	Izpilde %
Saņemtie iesniegumi invaliditātes ekspertīzei	skaits	72 000	71 255	98,97
Pirmreizējās invaliditātes ekspertīze	skaits	25 000	27 016	108,06
Atkārtotās invaliditātes ekspertīze	skaits	43 500	40 033	92,03
Pieņemtie lēmumi, t.sk.:	skaits	110 951	116 854	105,32
<i>lēmumi par invaliditāti (t.sk. lēmumi par darbības zaudējumu procentos (ar speciāliem cēloņiem))</i>		72 950	75 893	104,03
<i>citi ar invaliditāti saistītie lēmumi (atzinumi)</i>		37 000	40 961	110,71
Pārējie pakalpojumi, t.sk.:	skaits	50 930	66 617	130,80
<i>izsniegtas invaliditātes apliecības</i>		50 000	65 328	130,66
<i>pakalpojumi saskaņā ar Regulu (EK) Nr.883/2004 par sociālā nodrošinājuma sistēmu koordinēšanu (ES) vai starpvalstu līgumiem (Krievija, Baltkrievija)</i>		930	1 289	138,60
Iesnieguma par invaliditātes ekspertīzi vidējais izskatīšanas ilgums	skaits dienās	22	21,2	-

2.2.1. Invaliditātes ekspertīzes

Komisijā pārskata periodā saņemti 71 255 iesniegumi (2023.gadā - 70 524, 2024.gadā - 72 297) invaliditātes ekspertīzes veikšanai (Tabula Nr.4, Attēls Nr.2), un veiktas 67 049 invaliditātes ekspertīzes (Attēls Nr.4).

Attēls Nr.4

Invaliditātes ekspertīžu skaits/sadalījums 2025.gadā

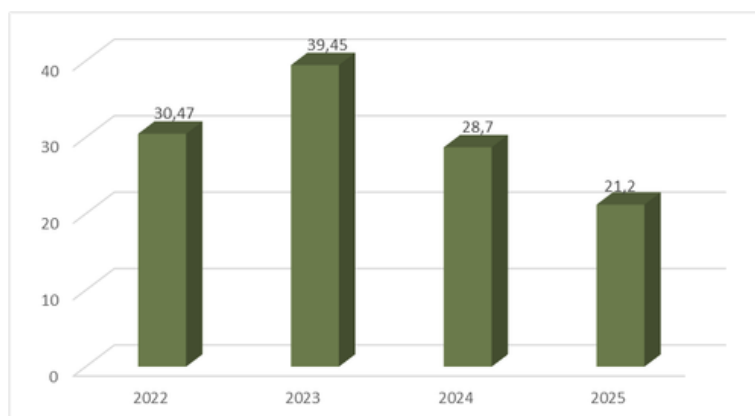


*Avots: Komisijas IIS dati

Komisijā pārskata periodā saņemti 71 255 iesniegumi (2023. gadā 70 524, 2024. gadā 72 297) invaliditātes ekspertīzes veikšanai (Tabula Nr.4, Attēls Nr.2), un veiktas 67 049 invaliditātes ekspertīzes (Attēls Nr.4). Iesniegumu izskatīšanas vidējais laiks ir 21,2 dienas, kas salīdzinot ar 2024. gadu ir samazinājies (2024. gadā - 28,7 dienas). Vidējais iesniegumu izskatīšanas laiks salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem turpina samazināties (Attēls Nr.5). Iepriekšējā pārskata periodā papildus izveidotās amatu vietas ļāva pielāgoties pieaugošajam iedzīvotāju pieprasījumam pēc Komisijas pakalpojumiem un būtiski uzlaboja Komisijas darba procesu efektivitāti un, galvenokārt, produktivitāti, jo 2025. gadā izdevās panākt iesniegumu izskatīšanu Administratīvā procesa likumā 64.panta pirmajā daļā noteiktajā termiņā, t.i., administratīvā akta izdošanu mēneša laikā no iesnieguma saņemšanas brīža. Komisija lielāko daļu ekspertīžu aizvien veic bez personas klātbūtnes. Vienlaikus klātienē ekspertīze sniedz būtisku pievienoto vērtību, nodrošinot precīzāku personas funkcionālo spēju novērtējumu, individuālāku pieeju un objektīvāku lēmumu pieņemšanu.

Attēls Nr.5

Iesnieguma par invaliditātes ekspertīzi vidējais izskatīšanas ilgums, 2022.-2025.gadā, dienas



*Avots: Komisijas IIS dati

Pārskata periodā Komisija turpināja veikt invaliditātes ekspertīzi Ukrainas civiliedzīvotājiem saskaņā ar Ukrainas civiliedzīvotāju atbalsta likumu. Pārskata periodā saņemti 1 110 Ukrainas civiliedzīvotāju iesniegumi, kuru skaits salīdzinot ar 2024. gadu ir pieaudzis (2024. gadā - 821 iesniegums), pieņemti 1 070 lēmumi par invaliditāti (2024. gadā - 880 lēmumi).

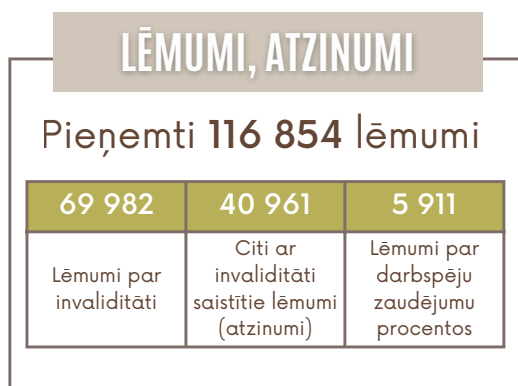
2.2.2. Pieņemtie lēmumi un atzinumi

Pārskata gadā, pamatojoties uz veiktajām invaliditātes ekspertīzēm, pieņemti 116 854 lēmumi (69 982 par invaliditāti, 5 911 lēmumi par darbspēju zaudējumu procentos (ar speciālajiem cēloņiem) un 40 961 citi ar invaliditāti saistītie lēmumi (atzinumi) (turpmāk - atzinumi) (Attēls Nr.6), izpildot rezultatīvo rādītāju 105,32 % apmērā (Tabula Nr.4).

Komisija vienlaikus ar lēmuma par invaliditāti pieņemšanu vai pēc tā pieņemšanas sniedz atzinumus, kas dod iespēju saņemt pabalstus un dažādus atvieglojumus un sociālos pakalpojumus no valsts un pašvaldībām. Komisija pārskata gadā izsniedza 40 961 atzinumu (2024. gadā - 42 724) (Attēls Nr.6).

Attēls Nr.6

Lēmumu un atzinumu skaits 2025.gadā

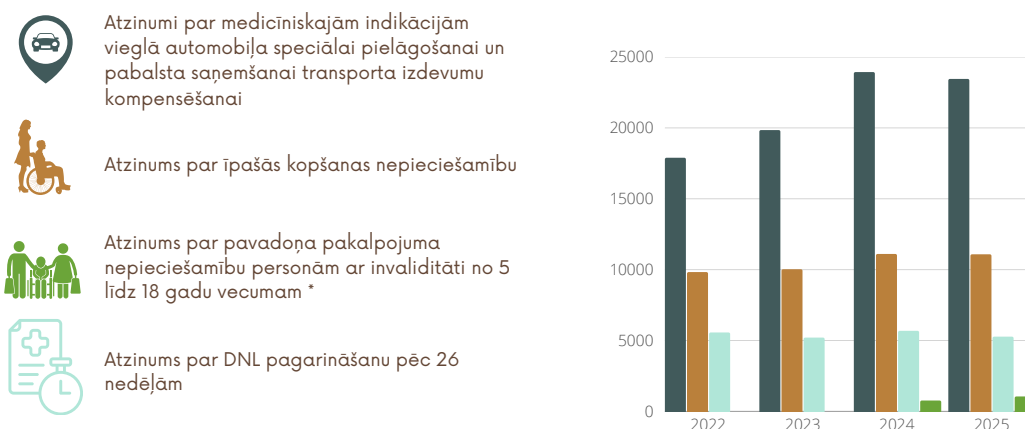


*Avots: Komisijas IIS dati

Visbiežāk pārskata gadā izdoti atzinumi attiecībā uz medicīniskajām indikācijām vieglā automobiļa speciālai pielāgošanai un pabalsta saņemšanai transporta izdevumu kompensēšanai, kopumā izsniedzot 23 455 atzinumus. Otrs pārskata periodā visbiežāk izdotais atzinumu veids ir par īpašās kopšanas nepieciešamību - sniegti 11 082 atzinumi. Atzinumi par DNL pagarināšanu pārejošas darbnespējas periodā, kas turpinās ilgāk par 26 nedēļām - sniegti 5 345 personām, atzinumi pavadoņa pakalpojuma nepieciešamībai - 1 053 personām un atzinumi attiecībā uz naturalizācijas procesa atvieglojumiem - 26 personām (Attēls Nr.7).

Attēls Nr.7

Sniegto atzinumu skaita izmaiņas 2022.- 2025.gads



*Avots: Komisijas IIS dati

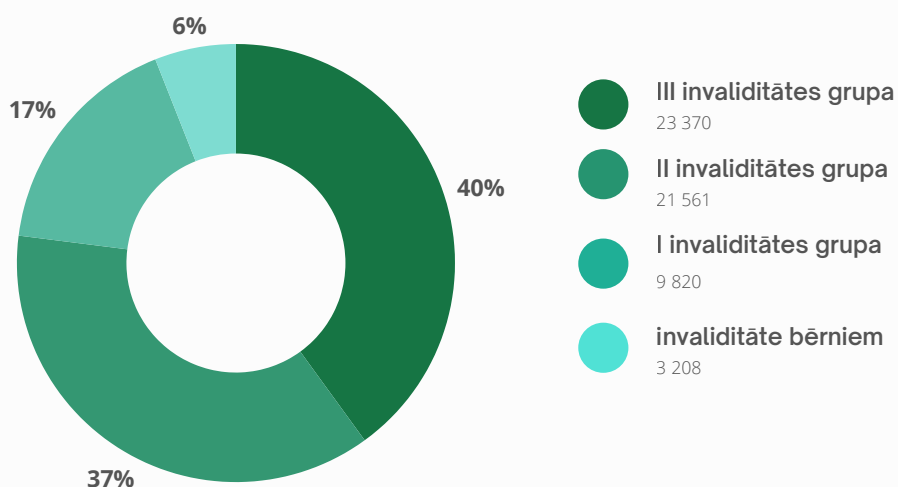
* Atzinums par pavadoņa pakalpojuma nepieciešamību personām ar invaliditāti no 5 līdz 18 gadu vecumam tiek sniegts invaliditātes ekspertīzes ietvaros, pamatojoties uz Invaliditātes likumu un Ministru kabineta 2014. gada 23. decembra noteikumiem Nr.805 "Prognozējamās invaliditātes, invaliditātes un darbspēju zaudējuma noteikšanas un invaliditāti apliecināša dokumenta izsniegšanas noteikumi" (kritēriji iekļauti ar 2021. gada 13. aprīļa grozījumiem). Sākot ar 2024. gadu, Komisija šos atzinumus atsevišķi izdala darbības rezultātu uzskaitē.

Attiecībā uz invaliditātes lēmumiem 2025.gadā visbiežāk tika noteikta III invaliditātes grupa, kas veido 40 % no invaliditātes ekspertīzes lēmumiem, ar kuriem ir noteikta invaliditāte. Tai seko II invaliditātes grupa - 37 %, savukārt I invaliditātes grupa veido būtiski mazāku īpatsvaru - 17 %. Bērniem noteiktā invaliditāte veido salīdzinoši nelielu daļu – aptuveni 6 % no kopējā lēmumu skaita (Attēls Nr.8).

Kopumā sadalījums apliecina, ka dominē mēreni izteiktas invaliditātes gadījumi (trešā invaliditātes grupa), kas norāda uz būtisku mērķgrupu ar daļēji saglabātām darbaspējām un potenciālu iekļaušanai darba tirgū un sabiedrībā, vienlaikus uzsverot nepieciešamību pēc mērķēta atbalsta šai personu grupai.

Attēls Nr.8

Lēmumu par invaliditāti sadalījums pēc invaliditātes grupām 2025. gadā



*Avots: Komisijas IIS dati

Detalizētāka informācija par personām ar invaliditāti ir pieejama atvērto datu portālā data.gov.lv Komisijas publicētajās datu kopās. Publiskā pārskata pielikumā pieejama informācija par personu ar invaliditāti skaitu Latvijā uz 2025. gada decembri, sadalījumā pa administratīvajām teritorijām.

Komisijā pārskata periodā saņemti 2 923 iesniegumi (2024. gadā - 2 694 iesniegumi) par Komisijas reģionālo nodaļu lēmumu un atzinumu apstrīdēšanu (kas ir 2,3 % no kopējā pieņemto lēmumu skaita), no tiem ~ 14 % (2024.gadā - 17 %) iesniegumi iesniegti izmantojot e-lietotni "Iesniegums invaliditātes ekspertīzes lēmuma apstrīdēšanai".

Pārskatot sākotnēji pieņemtus lēmumus, 1 525 gadījumos lēmumi atstāti spēkā, savukārt 703 gadījumos pieņemti lēmumi par iepriekš izdotā administratīvā akta atcelšanu un jauna administratīvā akta izdošanu. Komisijas reģionālo nodaļu pieņemtie lēmumi un atzinumi ir kļuvuši kvalitatīvāki un argumentētāki. Atcelto lēmumu skaits joprojām vēl ir augsts, bet ar tendenci uz kvalitatīvāk veiktu ekspertīzi un argumentētāku lēmumu pieņemšanu. Iepriekš minētais pamatojams ar pārskata periodā turpināto aktīvo darbu vienveidīga invaliditātes noteikšanas kritēriju piemērošanā, izsvērtu un kvalitatīvu lēmumu pieņemšanā un noformēšanā, izstrādājot vadlīnijas, veicot katras reģionālās nodaļas ekspertīžu pēcpārbaudes un to kvalitātes analīzi, organizējot ārstu ekspertu apmācības.

2.2.3. Invaliditātes apliecības

Pārskata periodā izsniegtas 65 328 invaliditātes apliecības (Attēls Nr.9). Invaliditātes apliecības personām izsniegtas atbilstoši pieņemto lēmumu par invaliditāti skaitam, kā arī nozaudēto vai bojāto apliecību vietā.

Attēls Nr.9

Invaliditātes apliecību skaits 2025.gadā

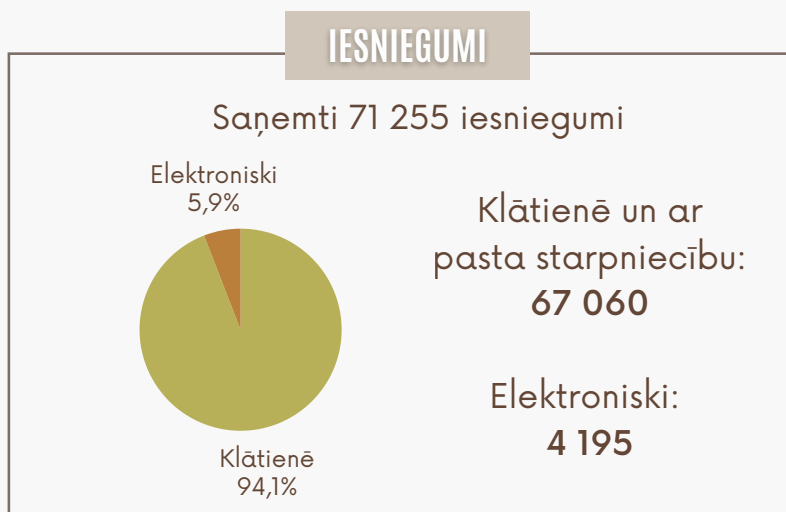


*Avots: Komisijas IIS dati

2.2.4. Iesniegumi, konsultatīvais tālrunis

Analizējot iesniegumu iesniegšanas kanālus, redzams, ka rādītāja "Elektroniski saņemto iesniegumu invaliditātes ekspertīzei un invaliditātes ekspertīzes lēmumu apstrīdēšanas iesniegumu īpatsvars no kopējā iesniegumu skaita" skaits sastāda 5,9 % (Attēls Nr.10). E-lietotņu izmantošanas īpatsvars, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, ir palielinājies, tomēr klientiem joprojām pieejamāks un ērtāks pakalpojums šķiet Komisijas apmeklēšana klātienē, lai iesniegtu dokumentus, jo apmeklējuma laikā vienlaikus var saņemt konsultāciju par dokumentu izskatīšanas ilgumu, turpmāko atbalstu u.c. pakalpojumiem.

Iesniegumu sadalījums pa iesniegšanas kanāliem



*Avots: Komisijas IIS dati

Valsts pārvaldes pakalpojumu portālā Latvija.lv pieejami 5 e-lietotnes, kuras izmantojot, personai ir iespēja attālināti iesniegt iesniegumu invaliditātes ekspertīzes veikšanai, iesniegumu invaliditātes ekspertīzes lēmuma apstrīdēšanai, skatīt iesnieguma virzības statusu, datus par noteikto invaliditāti – grupu, termiņu, atzinumu, apliecību:

- ✦ "Iesniegums VDEĀVK par invaliditātes ekspertīzes veikšanu" (EP62) ļauj iesniegt iesniegumu Komisijai invaliditātes ekspertīzes veikšanai.
- ✦ "Iesniegums invaliditātes ekspertīzes lēmuma apstrīdēšanai" (EP63) ļauj iesniegt Komisijai iesniegumu invaliditātes ekspertīzes lēmuma apstrīdēšanai.
- ✦ "Mani dati VDEĀVK" (EP64) ļauj noskaidrot informāciju par invaliditātes lēmumiem un atzinumiem par sevi vai par aizbildniecībā, aizgādībā esošu personu, vai par savu nepilngadīgo bērnu.
- ✦ "Atkārtota invaliditātes apliecības izsniegšana" (EP176) ļauj pieteikties atkārtotas invaliditātes apliecības izsniegšanai ja tā nozaudēta, sabojāta utt.
- ✦ "Universālais pakalpojums invaliditātes statusa pārbaudei" (EP67), izmanto arvien vairāk juridisko personu.

Komisija turpina pilnveidot e-lietotnes ērtākai lietošanai un turpmākai izmantošanai. Par e-lietotņu pilnveidi ar sabiedrību ar ierobežotu atbildību "CODEX" ir noslēgta vienošanās un veikti darbi. Darbu ietvaros ir piegādāts uzlabots un testa vidē ērtākai lietošanai un turpmākai izmantošanai apvienotais e-lietotnes EP 252 "Invaliditātes statusa piešķiršana".

Pārskata periodā saglabājās palielināta noslodze Komisijas konsultatīvajiem tālruņiem. Komisijas kontaktcentrā saņemti 35 234 klientu zvani, t.i, vidēji 142 zvani vienā darba dienā. Procentuālais īpatsvars atbildēto/neatbildēto zvanu skaits no visiem ienākošajiem zvaniem – 93,2 % atbildētie zvani (2024. gadā 63 %), 6,8 % neatbildētie zvani (2024. gadā 37 %). Viena klienta konsultēšanai vidēji tiek veltītas 2,33 minūtes (2024. gadā - 2,26 minūtes). (Attēls Nr.11). Jāatzīmē, ka klienti jautā ne tikai par Komisijas kompetencē esošajiem jautājumiem, bet arī par sniegtajiem pakalpojumiem, pabalstiem, atbalstu personām ar invaliditāti. Līdzīga situācija ir ar sniegtajām konsultācijām klientiem klātienē. Lai veiktu klientu monitoringu, no pārskata perioda 27.maija zvanu centrā izveidotas tēmas, kuras aizpilda klientu apkalpošanas speciālists, noslēdzot sarunu, kā arī pievienota iespēja klientu apkalpošanas speciālistam veikt piezīmes par sarunu un klienta vajadzībām.

Attēls Nr.11

Komisijas konsultatīvais tālrunis un e-pasts



*Avots: Komisijas datu vizualizācijas un uzraudzības rīks Grafana

Biežākās telefonkonsultāciju tēmas ir par:

- ☒ lēmumu statusu,
- ☒ par dokumentu iesniegšanas iespējām,
- ☒ par invaliditātes ekspertīzei nepieciešamajiem dokumentiem,
- ☒ par invaliditātes apliecības maiņu.

Personas ar Komisiju sazinās ne tikai telefoniski, bet arī izmanto elektronisko saraksti uzdotot jautājumus e-pastā konsultacija@vdeavk.gov.lv. Kopumā pārskata periodā sniegtas 2 335 atbildes uz klientu jautājumiem. Apkopojot biežāk uzdotos jautājumus, var secināt, ka e-pastos personas visvairāk interesējas par:

- ☒ atkārtotas invaliditātes apliecības saņemšanu
- ☒ CSDD stāvvietas kartes izsniegšanu


2.3.KOMISIJAS VADĪBAS UN DARBĪBAS UZLABOŠANAS SISTĒMAS EFEKTĪVAS DARBĪBAS NODROŠINĀŠANAI


2.3.1. Apmācības, semināri


Lai īstenotu Komisijas stratēģijā noteiktos mērķus, par galveno prioritāti un vērtību tiek uzskatīts kompetents, profesionāls, zinošs un iniciatīvas bagāts darbinieks. Darbinieku atbildīgais un pašreizējais darbs nodrošina augstas kvalitātes, uz klientu vajadzībām vērstu pakalpojumu sniegšanu.


Lai pilnveidotu zināšanas un prasmes, kā arī paaugstinātu kompetenču līmeni, Komisijas nodarbinātie pārskata gadā piedalījās dažādās bezmaksas apmācībās, aptverot tādas jomas kā mākslīgā intelekta izmantošana, datu un kiberdrošība, digitālā komunikācija, personāla vadība, klientu apkalpošana, publiskie iepirkumi, juridiskie aspekti publiskajā pārvaldē, ētika, kā arī digitālie rīki un tehnoloģijas (t.sk. Python un Microsoft Power BI).

Pārskata periodā īstenotas vairākas ESF+ projekta darbības.

 **Darbībā “Metodikas par vienotā atbalsta sniegšanu un ieteikumu kompleksas pieejas attīstībai informācijas sniegšanā Komisijas klientiem invaliditātes noteikšanas gadījumā izstrāde”** sadarbībā ar SIA “Projektu un kvalitātes vadība” noslēgti darbi pie Metodikas par vienotā atbalsta sniegšanu un ieteikumu kompleksas pieejas attīstībai informācijas sniegšanā Komisijas klientiem invaliditātes noteikšanas gadījumā izstrādes. Komisija sadarbībā ar SIA “Projektu un kvalitātes vadība” izstrādāja metodiku vienotai informācijas sniegšanai par pieejamo atbalstu invaliditātes gadījumā, kas papildināta ar diviem katalogiem par pieejamo atbalstu bērniem ar invaliditāti un pilngadīgām personām ar invaliditāti. Izstrādātā metodika ir atbalsts Komisijas klientu apkalpošanas speciālistiem ikdienas darbā, jo tajā apvienota informācija par visiem būtiskajiem valsts, pašvaldību, nevalstiskā sektora un citiem atbalsta mehānismiem, kas pieejami personām ar invaliditāti.

 **Darbībā “IIS (t.sk. piesaistīto analītisko moduļu) lietošanas un administrēšanas apmācības, rokasgrāmatu izstrāde un pilnveidošana”** sadarbībā ar SIA “Elva Baltic” pārskata periodā, turpināta analītisko moduļu rokasgrāmatas "Invaliditātes informatīvās sistēmas analītiskās funkcionalitātes attīstība – Komisijas datu analīzes rīka, tajā iekļauto analītisko moduļu izstrādes, ieviešanas un lietošanas detalizēts apraksts" pakāpeniska papildināšana, tādējādi nodrošinot, ka visa informācija par analītiskajiem moduļiem ir vienkopus un ir aktuālajā redakcijā atbilstoši faktiskajai funkcionalitātei. Pārskata periodā īstenotas gan pamatlīmeņa, gan padziļinātā līmeņa apmācības Komisijas darbiniekiem IIS analītisko moduļu lietošanā un administrēšanā.

 **Darbībā “Informatīvi izglītojoši semināri ģimenes ārstiem un ārstējošiem ārstiem”** pārskata periodā Komisija īstenoja 10 informatīvi izglītojošus tiešsaistes seminārus ģimenes ārstiem un ārstējošiem ārstiem. Sadarbojoties projekta īstenošanas personālam ar SIA “Biznesam.lv” ir noslēdzies informatīvi izglītojošo semināru cikls, kurā kopumā tika īstenoti 30 semināri, kuros kopumā piedalījās 1596 dalībnieki. Pēc semināra veikta informācijas apkopošana un semināru materiāli regulāri papildināti ar jauniem praktiskiem piemēriem no ikdienas. Caur informatīvi izglītojošajiem semināriem Komisija tiecās stiprināt ārstu izpratni par ekspertīzei sagatavoto dokumentu kvalitātes nozīmīgumu invaliditātes noteikšanas, darbības un funkcionēšanas ierobežojumu vērtēšanas procesā.

 **Darbībā “Izmēģinājumsprojekts - metodikas vienotai informācijas sniegšanai invaliditātes noteikšanas gadījumā aprobēšana”** sadarbojoties ar SIA “Projektu un kvalitātes vadība” pārstāvjiem pārskata periodā noslēdzās darbs pie izmēģinājumsprojekta izstrādātās metodikas aprobēšanai, kurš tika īstenots no 2024. gada 23. augusta līdz 2025. gada 28. februārim. Izmēģinājumsprojekta laikā Komisijas klientu apkalpošanas speciālisti konsultēja personas atbilstoši izstrādātajai metodikai. Klientu konsultēšana notika gan klātienē Komisijas nodaļās, gan telefoniski. Kopš izmēģinājumsprojekta uzsākšanas augustā, tā ietvaros konsultācijas saņēma 880 klienti visā Latvijas teritorijā (518 klātienes konsultācijas un 362 telefonkonsultācijas). Pēc izmēģinājumsprojekta rezultātu izvērtēšanas un iegūto datu apkopošanas, pakalpojuma sniedzējs veica nepieciešamos labojumus un papildinājumus metodikā, un tika aktualizēti informatīvie katalogi, apvienojot 3 katalogus pilngadīgām personām ar invaliditāti vienā kopējā katalogā.

Pārskata periodā novadītas MVKN apmācības invaliditātes ekspertīzes procesā iesaistītajiem darbiniekiem, lai paaugstinātu profesionālo kvalifikāciju un uzlabotu izdoto administratīvo aktu kvalitāti. Ārsti eksperti regulāri piedalās VAS organizētajās publiskās pārvaldes darbinieku mācībās un iegūtās zināšanas pielieto ikdienas darbā, kā arī apmeklēja Valsts kancelejas Inovāciju laboratorijas mācības “Robežsituācijas, jaunās realitātes, procesu dizains, inovācijas”, lai veicinātu vienvērtīgu un konsekventu lēmumu pieņemšanu, cieņpilnu sadarbību nodaļās, kā arī nodrošinātu, ka pieņemtie administratīvie akti ir saprotami sabiedrībai un juridiski aizstāvami (neapstrīdami) tiesā, tādējādi stiprinot sabiedrības informētību un uzticību Komisijai. Vecākie ārsti eksperti piedalījās mācībās “Administratīvais process iestādē”.

2.3.2. Strukturālas izmaiņas

Pārskata periodā Komisijā strukturālas izmaiņas netika veiktas.

2.3.3. Ieviestie audita ieteikumi

Pārskata gadā Valsts kontrole veica lietderības revīziju par invaliditātes statusa piešķiršanas sistēmu Latvijā, izvērtējot, vai invaliditātes statuss sasniedz tā noteikto mērķi un tiek piešķirts iespējami efektīvā veidā. Revīzijas ietvaros tika vērtēta invaliditātes noteikšanas procesa un ar to saistītās atbalsta sistēmas darbība, īpašu uzmanību pievēršot tam, vai tā nodrošina personām nepieciešamo atbalstu funkcionēšanas ierobežojumu mazināšanai un sekmē iekļaušanos sabiedrībā. Komisija pakāpeniski ieviesīs Valsts kontroles ieteikumus nākamajos plānošanas periodos.

Pateicoties veiksmīgajai sadarbībai, Labklājības ministrijas Iekšējā audita departamenta veiktie auditi Nr. S-19-04 „Dokumentu pārvaldība”, Nr. 27-0201-36 “Fizisko personu datu aizsardzība” un Nr. 27-0201-21 “Iepirkumu plānošana, organizēšana un līgumu slēgšana” ir sekmīgi slēgti, visi ieteikumi ir atzīti par ieviestiem, savukārt 2025. gadā jauni ieteikumi netika sniegti.

2.4.DARBĪBAS STRATĒGIJĀ SASNIEDZAMO REZULTĀTU IZPILDES ANALĪZE

Komisijas darbības stratēģijas 2024.-2027.gadam izvirzītā mērķa

-  **pilnveidot un efektīvizēt invaliditātes novērtēšanas procesu** - sasniegtie rezultāti: veiktas 947 ekspertīzes klātienē, īstenoti 10 informatīvi izglītojoši semināri ģimenes ārstiem un ārstējošiem ārstiem. Būtiski pilnveidots un efektīvizēts invaliditātes novērtēšanas process, stiprinot metodisko atbalstu un sadarbību ar veselības aprūpes un nevalstiskā sektora partneriem. Nodrošināta mērķtiecīga ārstu izglītošana (semināri, vadlīnijas, video materiāli), veicinot kvalitatīvāku un vienotāku nosūtījumu sagatavošanu un izpratni par funkcionēšanas ierobežojumu pieeju invaliditātes noteikšanā. Paplašināta starpnozaru sadarbība (t.sk. ar rehabilitācijas nozari un NVO), sekmējot vienotu profesionālo izpratni un datu izmantošanu ekspertīzē. Attīstīta Komisijas kapacitāte kā apmācību vide, ieviešot strukturētu rezidentu apmācību sistēmu. Kopumā uzlabota ekspertīzes kvalitāte, lēmumu pamatotība un procesa efektivitāte. Uzsākta starpinstitucionāla sadarbība ar Labklājības un Veselības ministriju, kā arī SIA "Latvijas Digitālās veselības centrs", definējot pieeju nosūtījuma O88/u digitalizācijai. Iezīmēti galvenie risinājumu virzieni un turpmākās sadarbības ietvars, lai mazinātu administratīvo slogu un veicinātu efektīvāku datu apriti.
-  **pilnveidot IIS invaliditātes ekspertīzes procesa efektīvizēšanai** - sasniegtie rezultāti: izstrādāti un ieviesti 25 analītiskie moduļi, nodrošinot padziļinātu datu analīzi par iesniegumiem, ekspertīzes procesiem, lēmumiem un to izskatīšanas termiņiem. Uzlabota iespēja monitorēt procesa efektivitāti (t.sk. izskatīšanas laiku, apstrīdēšanas gadījumus, atkārtotas ekspertīzes un lēmumu termiņus), kā arī nodrošināta datu pieejamība operatīvai lēmumu pieņemšanai un procesu vadībai.
-  **stiprināt izpratni par funkcionēšanas novērtēšanas būtību invaliditātes novērtēšanas procesā** - pasākumu rezultāti: sagatavoti informatīvie raksti žurnālos, digitālajos medijos, sagatavotas 2 infografikas, 1 informatīvais sociālo tīklu bilžu karuselis, 3 videomateriāli, īstenotas otrās Komisijas digitālās atvērto durvju dienas.
-  **stiprināt darbinieku kapacitāti un sekmēt darba procesu efektīvizēšanu** - pasākumu rezultāti: stiprināta darbinieku kapacitāte un pilnveidoti darba procesi, nodrošinot strukturētu metodisko atbalstu un mērķtiecīgu kompetenču attīstību. Izstrādāta vienota metodika klientu konsultēšanai un informācijas sniegšanai, tostarp izveidoti atbalsta katalogi, kas veicina kvalitatīvāku un vienveidīgāku klientu apkalpošanu. Attīstīta un regulāri papildināta IIS analītisko rīku rokasgrāmata, kā arī īstenotas darbinieku apmācības (t.sk. Power BI un profesionālās pilnveides mācības), stiprinot datu analīzes prasmes un lēmumu kvalitāti. Balstoties uz klientu apkalpošanas kvalitātes novērtējumiem, uzlabota pakalpojumu efektivitāte un klientu apmierinātība (89 %). Kopumā nodrošināta vienotāka pieeja procesiem, augstāka darba kvalitāte un efektīvāka pakalpojumu sniegšana.
-  **pilnveidot analītisko kapacitāti** - pasākumu rezultāti: izstrādāti 25 analītiskie moduļi, rezultātā nodrošinot iespēju IIS uzkrātos datus analizēt pēc dažādiem kritērijiem, piemēram, pamatdiagnozes koda, blakusdiagnozes koda, veselības traucējumu smaguma pakāpes, funkcionālo spēju novērtējuma datiem, funkcionēšanas ierobežojumu cēloņa, darbību zaudējuma pakāpes, invaliditātes grupas, funkcionālo traucējumu veida, invaliditātes termiņiem u.c. strukturētajiem datiem.

- ✔ **attīstīt zināšanu pēctecību pieredzes nodošanā** – pasākuma rezultāti: izveidota strukturēta rezidentu apmācības sistēma un nodrošināta plānveidīga iesaiste invaliditātes ekspertīzes procesā. Apstiprināta rezidentu apmācības kārtība, kas nodrošina vienotu pieeju un kvalitāti apmācību īstenošanā. Rotācijas cikla ietvaros apmācīti internās medicīnas rezidenti un īstenota sadarbība ar rezidentūras programmu, stiprinot jauno speciālistu kompetenci ekspertīzes jomā. Nodrošināta apmācību nepārtrauktība un ilgtspējīga speciālistu sagatavošana arī turpmāk.
- ✔ **īstenot vienotu informācijas sniegšanu personām invaliditātes noteikšanas gadījumā** – pasākumu rezultāti: izstrādāta “Metodika par vienotā atbalsta sniegšanu un ieteikumu kompleksas pieejas attīstībai informācijas sniegšanā Komisijas klientiem invaliditātes noteikšanas gadījumā”.
- ✔ **pilnveidot e-pakalpojumus** – pasākumu rezultāti: par e-pakalpojumu pilnveidi ar sabiedrību ar ierobežotu atbildību “CODEX” ir noslēgta vienošanās un veikti darbi. Darbu ietvaros ir apvienoti trīs e-pakalpojumi - "Iesniegums VDEĀVK par invaliditātes ekspertīzes veikšanu", "Iesniegums invaliditātes ekspertīzes lēmuma apstrīdēšanai" un "Atkārtotas invaliditātes apliecības izsniegšana" vienā e-lietotnē EP 252 "Invaliditātes statusa piešķiršana", nodrošinot lietotājiem ērtāku un pārskatāmāku pakalpojuma saņemšanu.

3. PERSONĀLS

Komisijā faktiskais nodarbināto skaits pārskata gada beigās bija 147 personas (t.sk. nodarbinātie ESF+ projekta ievaros), no kurām 45 personas ir valsts civildienesta ierēdņi un 102 personas ir darbinieki. Saskaņā ar LM PDPD sniegto informāciju Komisijā 2025.gadā aizņemtas vidēji 125,13 amata vietas (Attēls Nr.12), kas, salīdzinot ar 2024. gadu, pieauga par 1.8 amata slodzēm, ir vērojami būtiski uzlabojumi Komisijas noteikto funkciju nodrošināšanā - visi lēmumi tiek pieņemti likumā noteiktajā termiņā.

Vidējā faktiski aizņemto amata slodžu summa

Attēls Nr.12



*Avots: LM sniegtie dati

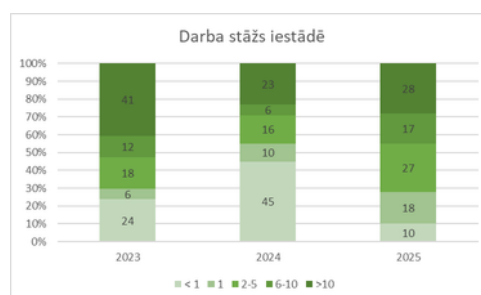
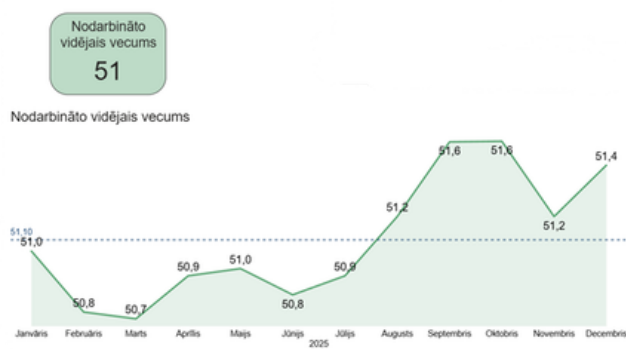
Pamatfunkciju nodrošināšanai struktūrvienībās nodarbināti 70 % strādājošo, atbalsta funkciju veicēji 30 % strādājošo no Komisijā nodarbināto skaita.

Pārskata periodā 81 % (2024. gadā 71 %) nodarbināto ir akadēmiskā vai otrā līmeņa augstākā profesionālā izglītība. Jāuzsver, ka Komisijas nodarbināto vidējais vecums pārskata periodā bija 51 gads, salīdzinot ar 2024. gadu - 52 gadi, ar 2023. gadu – 53 gadi, kas apliecina Komisijas darbinieku paaudžu nomaiņu un zināšanu pēctecību (Attēls Nr.13).

Attēls Nr.13

Nodarbināto vecums un darba stāžs

Nodarbinātie: vidējais vecums



*Avots: LM sniegtie dati

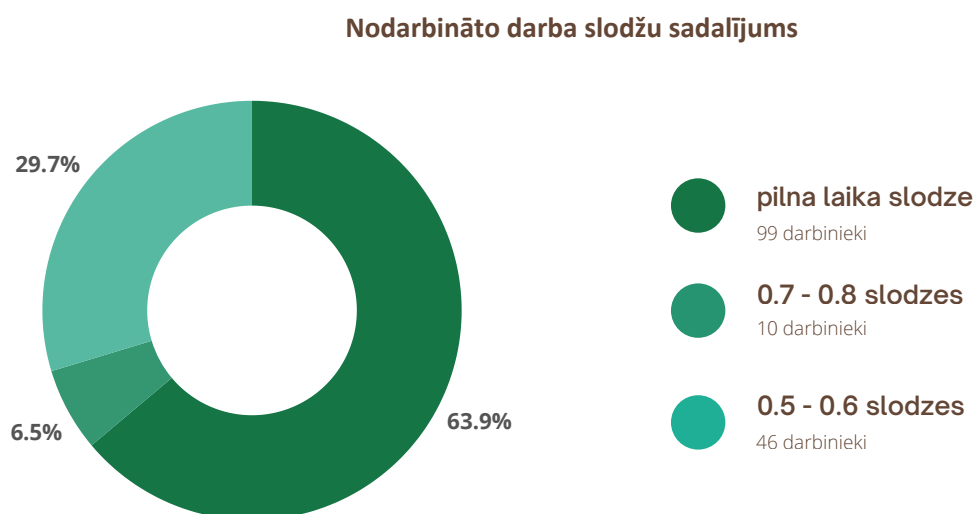
Pēc būtiskā krituma 2024. gadā, 2025. gadā ir pieaudzis to nodarbināto procentuālais skaits, kuru darba stāžs iestādē ir vairāk par 10 gadiem (no 23 % nodarbināto 2024. gadā līdz 28 % nodarbināto 2025. gadā). Būtiski ir samazinājies nodarbināto skaits, kuru darba stāžs ir mazāks par vienu gadu (no 45 % nodarbināto 2024. gadā līdz 10 % – 2025. gadā), kas norāda uz pāreju no intensīvas jaunu darbinieku piesaistes fāzes uz esošā personāla noturēšanu un integrāciju. To apstiprina pieaugums grupā ar stāžu no 2 līdz 5 gadiem (no 16 % uz 27 %), apliecinot, ka iepriekšējā gadā piesaistītie speciālisti turpina darba attiecības. Pārskata periodā iestādē 45 % nodarbināto strādā vairāk nekā piecus gadus (17 % ar stāžu 6–10 gadi un 28 % ar stāžu virs 10 gadiem), 45 % strādā no viena līdz pieciem gadiem (18 % ar stāžu 1 gads un 27 % ar stāžu 2–5 gadi), savukārt 10 % strādā mazāk nekā vienu gadu. Šāda struktūra liecina par sabalansētu proporciju starp pieredzējušiem ekspertiem un darbiniekiem, kuri iestādē ir nostiprinājušies pēdējo gadu laikā (Attēls Nr.13).

Personāla mainības līmenis Komisijā pārskata periodā sastāda 11,6 % (iepriekš – 13,5 %), kas joprojām ietekmē iestādes darba nepārtrauktību. Tā kā lielākā daļa darbinieku darba attiecības pārtrauca pēc paša vēlēšanās vai vienojoties, secināms, ka nepieciešams turpināt stiprināt darbinieku noturēšanas pasākumus. Īpaši izaicinoša situācija saglabājas ar vakantajām ārstu amata vietām, ko ietekmē vairāki faktori.

Pirmkārt, vakanto amata vietu aizpildīšana ir apgrūtināta, ņemot vērā kopējo ārstu trūkumu veselības aprūpes nozarē valstī. Pieprasījums pēc ārstiem pārsniedz piedāvājumu, un Komisija konkurē par speciālistiem ar citām ārstniecības iestādēm. Otrkārt, uzsākot darbu, ārsti nereti secina, ka darbs Komisijā ir saistīts ar augstu darba slodzi. Darba specifika prasa padziļinātu normatīvo aktu pārzināšanu, rūpīgu dokumentācijas izvērtēšanu un koncentrētu darbu ekspertīzes procesā, kas ne vienmēr atbilst ārstu profesionālajām gaidām. Treškārt, daļa ārstu izvēlas atteikties no darba Komisijā, dodot priekšroku darbam savā pamatspecialitātē, kas ir orientēts uz tiešu pacientu aprūpi, nevis administratīvi un dokumentāli ietilpīgu darbu.

Jāatzīmē, ka Komisijas personāla sastāvā saglabājas izteikts sieviešu īpatsvars – 78 % no nodarbināto kopskaita ir sievietes.

Attēls Nr.14



*Avots: LM sniegtie dati

4. KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU 2025.GADĀ

Lai nodrošinātu mūsdienīgu un operatīvāku komunikāciju ar sabiedrību, tiek uzturēta Komisijas lapa portālā Facebook. Portālā tiek publicēta aktuālā informācija, piemēram, par e-pasta un e-adreses atšķirībām, par iespējamajiem pabalstiem personām ar invaliditāti, valsts pārvaldes pakalpojuma portāla Latvija.lv aktualitātēm un izmaiņām. Vienlaikus sniegti skaidrojumi (infografikas, publikācijas), piemēram, par invaliditātes ekspertīzes dokumentu iesniegšanu par citu personu, infografika par soļiem, kas ir jāveic, lai apskatītos invaliditātes lēmuma vai atzinumu datnes e-lietotnē "Mani dati VDEĀVK", informācija par izmaiņām Komisijas darba laikā, aktuālā informācija par Komisijas e-lietotņu darbību un uzlabojumiem.

Uz pārskata sagatavošanas brīdi Komisijas lapai ir 1348 sekotāji (2024. gadā - 1211 sekotāji). Sasniegtā auditorija - 543 100. Mājaslapas apmeklējums pieaudzis pateicoties aktīvākai komunikācijai sociālajos tīklos, jaunam un aktualizētajam saturam, realizēto kampaņu un pasākumu rezultātā. Skatoties apmeklētāju sadalījumu pēc dzimuma - 80 % ir sievietes un 20 % vīriešu un pēc ģeogrāfiskā sadalījumā pa pilsētām vislielākais apmeklētāju skaits ir no Rīgas, tad seko Jelgava, Daugavpils, Jūrmala un Liepāja (Attēls Nr.15).

Attēls Nr.15

Portāla FACEBOOK sekotāju skaits

543 100

**SASNIEGTĀ
AUDITORIJA**

1348

**SEKOTĀJI
(2024.GADĀ BIJA
1211)**

*Avots: portāla FACEBOOK uzkrātā informācija



Komisijas tīmekļvietnē - www.vdeavk.gov.lv pieejama informācija par Komisiju, tās funkcijām, aktualitātēm, Komisijas pakalpojumiem un iespēju uzdot sev interesējošu jautājumu, izmantojot tīmekļvietnes funkcionalitāti "Uzdot jautājumu". Pēc Google Analytics informācijas 2025. gadā Komisijas tīmekļvietnē fiksētas 155 558 sesijas. Lietotāju skaits 2025. gadā ir 68 475. Vidēji viens lietotājs tīmekļvietnē pavada 4.17 minūtes (salīdzinot ar 2024. gadu - 4.22 minūtes) (Attēls Nr.16). Reizi gadā tiek veikta tīmekļvietnes piekļūstamības novērtēšana.

Attēls Nr.16

Komisijas tīmekļvietnes apmeklētāju statistika

155 558

SESIJU SKAITS

68 475

LIETOTĀJI

APMEKLĒTĀJU SADALĪJUMS PĒC DZIMUMA



80% SIEVIETES



20% VĪRIEŠI

VIDĒJI VIENS LIETOTĀJS TĪMEKĻVIETNĒ PAVADA

~4.17 MINŪTES

(2024. gadā - 4.44)

APMEKLĒTĀJU SADALĪJUMS PĒC REĢIONA



*Avots: Google Analytics informācija

Lai veicinātu Latvijas sabiedrības informētību par izmaiņām Invaliditātes likumā, sagatavots un publicēts tematiskais raksts "Kas mainās invaliditātes noteikšanas jomā Latvijā? Izmaiņas, kas jāzina". Informatīvās kampaņas ietvaros izstrādāts un publicēts videorullītis par atkārtotu dokumentu iesniegšanu invaliditātes un darbspēju ekspertīzei un videorullītis par atkārtotas invaliditātes apliecības saņemšanas kārtību. Lai izglītotu sabiedrību, sagatavoti un publicēti informatīvie raksti "Pieci vērtīgi padomi, kā sagatavot dokumentus pirms invaliditātes noteikšanas", kurā akcentēta svarīgākā informācija, lai palīdzētu personām sagatavot visus nepieciešamos dokumentus iesniegšanai Komisijā un "Invaliditātes statuss bērnam – iespēja, nevis šķērslis", kurā sniegta skaidrojoša informācija par invaliditāti un tās noteikšanas procesu bērniem. Pārskata periodā arī tika izstrādāta infografika, kurā skaidrots, kādus dokumentus nepieciešams iesniegt gadījumos, kad tie tiek iesniegti citas personas vārdā.

Īstenotas otrās Komisijas digitālās atvērto durvju dienas "Svarīgākais par invaliditāti Latvijā!". Diskusijā piedalījās jomas eksperti un profesionāļi, daloties ar savu redzējumu un pieredzi par aktuālajiem izaicinājumiem invaliditātes jomā. Tiešraidi varēja vērot Komisijas tīmekļvietnē un Facebook kontā, kā arī Nacionālās informācijas aģentūras LETA mājas lapā un Youtube kanālā. Sociāli izglītojošās informatīvās kampaņas noslēgumā tika intervēta iestādes vadītāja un publicēts raksts "Invaliditāte nav diagnoze – tā ir funkcionēšana, dzīve un valsts atbildība".

Pārskata periodā sniegtas 24 atbildes (2024. gadā - 15 atbildes) uz preses un televīzijas pārstāvju - MK Latvija, 100 padomi par veselību, Latvijas vēstnesis, "Segodņa – Nedēļa", Praktiskais latvietis, TV net Grupa, TV Kurzeme, Latvijas radio, Latvijas avīze, Madonas reģiona laikraksta "Stars", LTV 4.studija, Apollo jautājumiem. Jautājumi, par kuriem sniegtas atbildes, ir par invaliditātes noteikšanas kārtību un procesu, iesniegumu izskatīšanas termiņiem, par bērnu ar invaliditāti skaitu un citiem statistikas datiem, par to kā tiek vērtēta īpašas kopšanas nepieciešamība bērniem, par atkārtotas invaliditātes apliecības izsniegšanas kārtību, par darba nespējas lapu pagarināšanas kārtību, par kārtību, cik ilgi tiek izskatīti no VSAA saņemtie ārvalstu medicīniskie dokumenti invaliditātei.

Pārskata periodā, turpinot sadarbību ar Latvijas Reto slimību aliansi, Komisijas pārstāvis piedalījās diskusiju daļā Reto slimību forumā 2025, ko organizēja Latvijas Reto slimību alianse sadarbībā, kurā informēja par invaliditātes statusa noteikšanu valstī. Kā arī Komisijas pārstāvis piedalījās Pasaules glaukomas dienu ietvaros sēdē acu ārstiem par glaukomu un tās sekām, prezentējot invaliditātes ekspertīzes principus personām ar glaukomu. Komisija turpināja sadarbību ar ārstu profesionālajām asociācijām, īpašu uzmanību pievēršot nosūtījumu kvalitātes uzlabošanai un medicīniskās informācijas strukturētībai. Pārskata periodā Latvijas Psihiatru asociācijas sēdē Komisijas pārstāvis sniedza ieskatu par invaliditātes ekspertīzes jautājumiem psihiatrijas jomā, akcentējot vienotu pieeju dokumentu sagatavošanā, nosūtījumu kvalitātes prasības un būtiskos pierādījumus ekspertīzes procesā. Vienlaikus tika stiprināta starpnozaru sadarbība rehabilitācijas jomā. Komisijas pārstāvis piedalījās IV Latvijas Nacionālajā rehabilitācijas kongresā un iesaistījās diskusijās par rehabilitācijas nozares attīstības virzieniem un Rehabilitācijas rezolūcijas izstrādi. Dalība šajās aktivitātēs veicināja vienotas pieejas veidošanu funkcionēšanas izvērtēšanā un stiprināja sadarbību ar rehabilitācijas nozares speciālistiem.

Komisija ir atvērta sabiedrībai un tiek dota iespēja saziņai ar Komisiju dažādos kanālos - iesniegt iesniegumus gan elektroniski, gan klātienē - nododot KAN, gan arī ievietojot speciālās iesniegumiem paredzētās pasta kastēs, gan pa pastu.

Personu ar invaliditāti ērtībām un lai mazinātu personu un iestāžu administratīvo slogu, Komisija nodrošina iespēju izmantot portālā Latvija.lv izvietotās e - lietotnes.

Tiesības saņemt informāciju no IIS par personai noteikto invaliditāti, atzinumiem, termiņu u.c., Invaliditātes likumā ir noteiktas daudzām institūcijām un personām to darbību reglamentējošos normatīvajos aktos noteikto funkciju vai deleģēto uzdevumu izpildei. Dati par personām ar prognozējamu invaliditāti un personām ar invaliditāti, kas nepieciešami sociālās drošības sistēmas maksājumu un citu valsts noteikto atvieglojumu piešķiršanai, palīdzības sniegšanai personām ar invaliditāti, invaliditātes riska un invaliditātes seku mazināšanai no Komisijas IIS ir pieejami pašvaldībām un to izveidotajām institūcijām, izmantojot datu izplatīšanas un pārvaldības platformu (DAGR) vai servisu izplatīšanas platformu (API pārvaldnieks), lai nodrošinātu pakalpojumus vai nodokļu un nodevu atlaides personām ar invaliditāti.

ESF+ projekta ietvaros un sadarbībā ar SIA "Latvijas fakti" noslēgts nākamais posms Projekta darbības "Apkalpošanas procesu kvalitātes un efektivitātes ikgadējās novērtēšanas datu analīze prognozējamās invaliditātes un invaliditātes ekspertīzei" ietvaros, veicot Komisijas klientu apmierinātības aptauju, kā arī analizējot telefonkonsultāciju ierakstus un elektronisko saraksti.

Pētījuma mērķi ir noskaidrot:

klientu apmierinātības novērtējumu par apkalpošanas kvalitāti un tā atbilstību klientu vajadzībām;

klientu apkalpošanā iesaistīto speciālistu sniegto telefonkonsultāciju ierakstu analīze, lai izvērtētu klientu apkalpošanas speciālistu kompetences un saskarsmes spēju stiprās un vājās puses un sniegtu rekomendācijas klientu apkalpošanas kvalitātes un efektivitātes paaugstināšanai telefonkonsultāciju sniegšanas laikā, kā arī veikt konsultējamā klienta portreta izpēti;

klientu apkalpošanā iesaistīto speciālistu sniegto konsultāciju elektroniskās sarakstes veidā analīze, lai izvērtētu rakstiskās saziņas kvalitāti, norādot stiprās un vājās puses un sniegtu rekomendācijas klientu apkalpošanas kvalitātes un efektivitātes paaugstināšanai rakstiskajā saziņā.

Pozitīvie aspekti:

Sniegto konsultāciju saprotamība – 100 % no respondentiem, kuri saņēmuši konsultācijas, norādīja, ka tās bija saprotamas (salīdzinājumā ar 2024. gadu – 90 %, 2023. gadu – 87 %) (Attēls. Nr.17).

Komisijas lēmumu saprotamība un juridiskais pamatojums tika novērtēti pozitīvi vairāk nekā 75 % gadījumu, kas ir līdzīgi kā 2024. gadā (74 %) un uzlabojums salīdzinājumā ar 2023. gadu (69 %).

Interneta mājaslapu pozitīvi vērtēja 67 % no tiem, kuri to apmeklējuši (2024. gadā – 65 %, 2023. gadā – 60 %).

Telefonkonsultācijās visos gadījumos tika ievērotas datu aizsardzības prasības, speciālisti bija laipni un kompetenti.

Elektroniskajās konsultācijās atbildes sniegtas saprotamā valodā 100 % gadījumu, izvairoties no žargona un sarežģīta formulējuma.

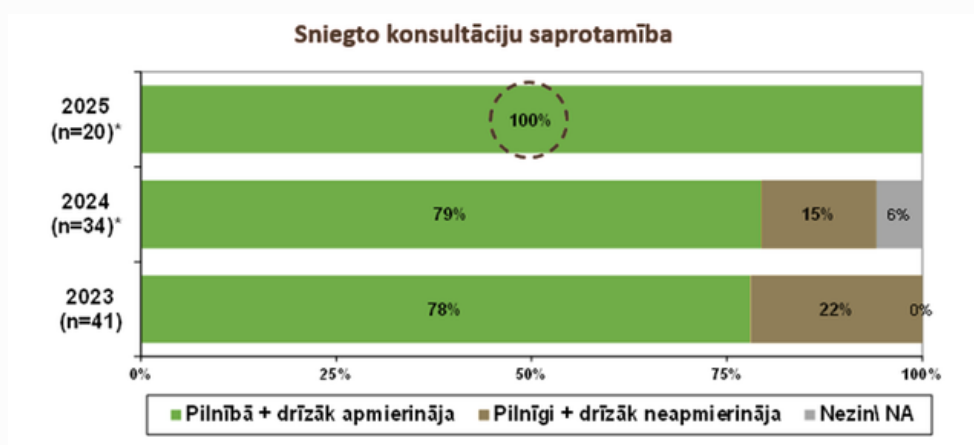
Joprojām uzlabojami aspekti:

- ❖ Klientu informētība par pieejamo atbalstu (pabalsti, pakalpojumi, atvieglojumi) saglabājas zema – tikai 46 % respondentu norādīja, ka jūtas pietiekami informēti (salīdzinājumam: 2024. gadā – 48 %, 2023. gadā – 54 %).
- ❖ Dokumentu sagatavošana un iesniegšana joprojām prasa pārāk daudz laika – 16 % respondentu norādīja, ka tas bija pārāk ilgs (2024. gadā – 13 %).
- ❖ Elektroniskās konsultācijas – tikai 18 % no visām vērtētas kā pilnībā atbilstošas visiem strukturālajiem kritērijiem (2024. gadā – 24 %).
- ❖ Sarunu noslēgšana telefonkonsultācijās – tikai 69 % gadījumu speciālists sarunu noslēdza, pārjautājot, vai klientam viss skaidrs (2024. gadā – 73 %).

Priekšlikumi turpmākai pilnveidei:

- ❖ Uzlabot informācijas pieejamību par pieejamo atbalstu – gan mājaslapā, gan konsultāciju laikā.
- ❖ Ieviest vienotu struktūru un kvalitātes standartus e-pasta konsultācijām, nodrošinot pilnīgu un strukturētu atbildi.
- ❖ Pilnveidot telefonkonsultāciju noslēgumu, regulāri pārjautājot, vai klients sapratis, kas jā dara tālāk.
- ❖ Papildināt un vienkāršot mājaslapas saturu, nodrošinot aktuālu informāciju skaidrā, lietotājam saprotamā formā.

Attēls Nr.17



*Avots: SIA "Latvijas fakti" ziņojums.

Pētījums veikts par laika periodu 2023. -2025. gads.

5. 2026.GADĀ PLĀNOTIE PASĀKUMI

Komisijas izaicinājumi un prioritātes 2026. gadā atbilstoši Komisijas darbības stratēģijai 2024.-2027. gadam - nodrošināt efektīvu un pieejamu veselības un darbaspēju ekspertīzi, stiprinot sabiedrības uzticību, un paaugstināt personu ar invaliditāti vai funkcionēšanas ierobežojumiem apkalpošanas efektivitāti un kvalitāti

5.1. IEPRIEKŠĒJĀ GADĀ IESĀKTIE PASĀKUMI, KAS TIKS TURPINĀTI

- ✔ **Turpināta veikto ekspertīžu kvalitātes analīze**, sniedzot redzējumu par konstatētajām nepilnībām un risinājumiem to novēršanai.
- ✔ **Turpināta sadarbība ar nevalstiskajām organizācijām un ārstu asociācijām un biedrībām.**
- ✔ **Turpināta ESF+ projekta īstenošana:** turpināt attīstīt IIS analītisko funkcionalitāti, kā arī veikt nepieciešamās darbības IIS pilnveidojumu nodrošināšanai preventīvai personu informēšanai par invaliditātes termiņa beigtu tuvošanos; veikt iepirkumu materiāli tehniskā nodrošinājuma iegādei klātienē ekspertīzēm.
- ✔ **Turpināt identificēt problēmas un tendences, analizēt tiesu praksi un izstrādāt risinājumus, tostarp paraugus un vadlīnijas primārajām nodaļām, lai veicinātu vienveidīgu praksi Komisijā.**

5.1. NĀKAMĀ GADA GALVENIE UZDEVUMI UN PASĀKUMI

Vienota pieeja – vienoti procesi

Mērķis: Pilnveidot un efektīvizēt invaliditātes novērtēšanas procesu, attīstīt IIS un stiprināt izpratni par funkcionēšanas novērtēšanu.

Lai nodrošinātu savlaicīgu, kvalitatīvu un pamatotu invaliditātes ekspertīzi, plānots kāpināt invaliditātes ekspertīzes veikšanu klātienē, kā arī sniegt metodisko atbalstu invaliditātes ekspertīzes procesā iesaistītajiem. Vienlaikus tiks stiprināta sadarbība ar ģimenes ārstiem, ārstiem speciālistiem un citām institūcijām, organizējot izglītojošus pasākumus par invaliditātes noteikšanas procesu un nosūtījuma sagatavošanu.

Tiks veikti pasākumi vienotas izpratnes stiprināšanai par invaliditāti kā funkcionēšanas ierobežojumiem, pilnveidojot profesionālo izpratni par funkcionēšanas ierobežojumu novērtēšanu dažādām mērķgrupām.

Vienlaikus tiks turpināta Invaliditātes informatīvās sistēmas pilnveidošana, attīstot tās analītisko funkcionalitāti, nodrošinot analītisko pārskatu un datu izmantošanu lēmumu pieņemšanā, kā arī pilnveidojot preventīvu klientu informēšanu par invaliditātes termiņa beigām. Tiks nodrošināta IIS uzturēšana un attīstība, tostarp ieviešot integrāciju ar Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldi (PMLP), pilnveidojot datu nodošanu uz DAGR un ieviešot produkcijas vidē apvienoto e-lietotni EP252 "Invaliditātes statusa piešķiršana", kā arī uzsākot jauna IKT attīstības projekta īstenošanu.

Darbinieku izaugsme – profesionāls, kompetents un tolerants darbinieks

Mērķis: Stiprināt darbinieku kapacitāti un pilnveidot iekšējos procesus.

Lai nodrošinātu kvalitatīvu un efektīvu Komisijas darbu, tiks aktualizēta rokasgrāmata par Komisijas darbības, procesu un pakalpojumu standartiem. Tiks turpināta darbinieku kapacitātes stiprināšana, pilnveidojot prasmes un zināšanas, kā arī nodrošinot vienotu pieeju lēmumu pieņemšanā. Vienlaikus tiks pilnveidota analītiskā kapacitāte, identificējot problēmas un tendences, analizējot sarežģītus gadījumus un tiesu praksi, kā arī nodrošinot regulāru atgriezenisko saiti par apstrīdētajiem lēmumiem, lai sekmētu vienveidīgu praksi Komisijā.

Klientcentrēts un proaktīvs pakalpojums sabiedrībai

Mērķis: Nodrošināt pieejamus, kvalitatīvus un proaktīvus pakalpojumus sabiedrībai.

Lai nodrošinātu vienotu un saprotamu informācijas sniegšanu, tiks pilnveidotas darbinieku prasmes sniegt konsultācijas personām invaliditātes noteikšanas gadījumā par pieejamajiem sociālajiem pakalpojumiem un atbalsta iespējām. Vienlaikus tiks pilnveidotas e-lietotnes, nodrošinot to pieejamību, lietojamību un integrāciju ar citām valsts informācijas sistēmām, tostarp attīstot apvienoto e-lietotni un veicinot proaktīvu pakalpojumu sniegšanu sabiedrībai. Papildus tiks turpināta sadarbība ar nevalstiskajām organizācijām un sniegti priekšlikumi Labklājības ministrijai invaliditātes jomu regulējošo normatīvo aktu pilnveidošanai.

Uzskaitē esošo personu ar invaliditāti skaits sadalījumā pēc administratīvās teritorijas
2025. gada decembrī

Pilsēta, novads, pagasts	Personas ar invaliditāti kopā	tajā skaitā:		Strādājošie (pilngadīgie)
		bērni	pilngadīgie	
Kopā	224 251	10 005	214 283	60 168
Rīga	62 097	2 934	59 171	18 151
Daugavpils	11 250	426	10 827	2 853
Jelgava	7 033	336	6 701	2 004
Jūrmala	5 017	198	4 819	1 436
Liepāja	7 237	394	6 845	1 779
Rēzekne	5 066	183	4 884	1 421
Ventspils	5 559	178	5 381	1 600
Aizkraukles novads	3 717	159	3 559	855
Alūksnes novads	1 891	72	1 819	442
Augšdaugavas novads	3 756	87	3 669	627
Ādažu novads	1 508	128	1 380	482
Balvu novads	3 959	129	3 830	935
Bauskas novads	4 942	232	4 711	1 286
Cēsu novads	5 494	256	5 238	1 672
Dienvidkurzemes novads	3 749	168	3 582	824
Dobele novads	3 609	136	3 473	955
Gulbenes novads	2 872	129	2 744	687
Jelgavas novads	4 028	175	3 854	1 168
Jēkabpils novads	5 032	234	4 798	1 138
Krāslavas novads	3 191	92	3 100	579
Kuldīgas novads	3 784	164	3 620	918
Ķekavas novads	2 357	179	2 178	743
Limbažu novads	4 776	146	4 630	1 546
Līvānu novads	1 726	55	1 671	350
Ludzas novads	3 971	99	3 873	967
Madonas novads	4 298	145	4 153	1 008
Mārupes novads	2 033	212	1 821	699
Ogres novads	4 864	329	4 535	1 278
Olaines novads	2 174	135	2 039	675
Preiļu novads	2 441	87	2 355	532
Rēzeknes novads	5 042	180	4 864	1 161
Ropažu novads	2 975	164	2 813	933
Salaspils novads	2 201	100	2 102	697
Saldus novads	2 888	147	2 743	646
Saulkrastu novads	944	43	901	277
Siguldas novads	2 682	152	2 531	849
Smiltenes novads	2 242	104	2 138	659
Talsu novads	5 896	211	5 686	1 518
Tukuma novads	4 279	219	4 062	1 133
Valkas novads	1 134	44	1 090	236
Valmieras novads	7 149	350	6 799	2 100
Ventspils novads	1 322	57	1 265	338
Ārvalstis/ adrese nav norādīta	2 066	37	2 029	11

*Viena persona pārskata periodā var būt gan bērns, gan pilngadīgais.

Avots: informācija sagatavota pēc Labklājības informācijas sistēmā (LabIS) uzkrātiem datiem, 2024. gada decembrī,